

Predkladám niektoré námety, ktoré snád' stoja za zváženie. Niektoré z nich by mali byť samozrejmosťou, iné zasa vyžadujú diskusiu.

- Podmienky pre udelenie zápočtu, klasifikovaného zápočtu, k úspešnému absolvovaniu predmetu a pod., oznámiť na začiatku semestra a nie dodatočne, operatívne vtedy, keď sa čas naplnil a stojíme bezprostredne pred hodnotením. Pravidlá hry je nutné včas a jasne definovať. Inak hra nemá ani nutné nieto ešte postačujúce podmienky pre fair play.

- Pri obhajobe ateliérových prác pedagóg by mal uviesť zadanie tak, aby aj hodnotiaci komisia vedela, pred akú úlohu študent bol postavený. Vyhli by sme sa nespravodlivému pririeknutiu "neriešenia" problému, ktorý bol pre študenta objektívne inak definovaný. Tento námet našiel inšpiráciu na Harvard University Graduate School of Design. Architekt, ktorý ateliérovú prácu zadal, uviedol svoje videnie a formulovanie problému. Práve toto osvetlenie zadania komisia sledovala veľmi pozorne, lebo týmto úkonom bola pripravená pôda pre kladenie kvalifikovaných otázok od tých, ktorý do problému predsa len vstúpili akosi ad hoc. Tento prístup je náročný pre pedagógov, ale i pre študenta, pretože potom už nieto manévrovacieho priestoru na únik. Opäť jedna z mnohých podmienok pre obojstranne dôstojnú korektnosť.

- Zaviesť nové formy konzultácií tak, aby boli odstránené viac-menej "súkromné hovory" jeden učiteľ - jeden študent. Diskusia a polemika v skupinách, to je cesta, ktorá môže študentov i nás učiteľov naučiť tolerovať iné názory, uvedomiť si mnohorakosť "tvorivej pravdy".

- V materiáli, ktorý naša fakulta dostala od pánov rekognostkátorov z Royal Institute of British Architects, ostala bez väčšieho povšimnutia poznámka o tom, že je síce našou vnútornou záležitosťou, akou organizačnou štruktúrou dosiahneme dobré výsledky, ale že by nám odporúčali konštituovanie funkcie ročníkových "fathers". Asociácia s niekdajšími pedagogickými vedúcimi ročníka je neopodstatnená. Tento post by mal byť obsadený osobnosťou, ktorá by doplnila článok v komunikácii vedenie fakulty - pedagogická obec - študentská obec. Minimalizovanie subjektívnych pocitov zo strany študentov, čo sa týka preťažnosti, duplicity, nekvality pedagogických úkonov, by malo byť len jednou z úloh "otca ročníka", ktorý by mal napr. preveriť množstvo a rozsah grafických prác, kvalitu prednášok a pod., a tieto predkladať na analýzu vedeniu fakulty, Vedeckej a umeleckej rade a pedagogickým komisiám. Táto osobnosť však môže spĺňať svoju úlohu, len ak je "nezávislá" v tom zmysle, že nie je viazaná na konkrétne pracovisko. V tomto smere táto nutná podmienka, podľa mojej mienky, je v súčasnosti ťažko splniteľná.

Na záver by som chcela vysloviť presvedčenie, že elementárna štábná kultúra v komunikovaní

so študentmi i medzi nami navzájom nie je neuskutočniteľnou metou. Žiadať dochvilnosť a byť dochvilný, sledovať záujem a sám byť zaujatý, žiadať otvorenosť a sám byť otvorený, je alfou a omegou pre vytvorenie fungujúcich vzťahov. Domnievam sa totiž, že pozitívne vnímanie vysokoškolského pedagóga študentmi sa dá dosiahnuť len na základe prirodzenej autority. Tá sa získava ťažko, najmä na pozadí celospoločenského, až katastrofického nedoceňovania vzdelanosti v našej spoločnosti. Napriek tomu usilovať sa o to je našou povinnosťou.

Je pre nás ťažké vyšpecifikovať cesty, ako sa dopracovať ku prirodzenej autorite. O to ľahšie je povedať, ktoré cesty k nej nevedú. Malicherné a nedôstojné šikanovanie na jednej strane, či opäť nedôstojná benevolencia (často ako výkupné za našu nedôslednosť) na strane druhej týmito cestami určite nie sú. Na akademickej pôde sú iba priznaním vlastnej slabosti.

*

*Doc. Ing.arch. Mária Samová, CSc., FA STU,
Katedra architektonickej tvorby budov pre kultúru,
zdravotníctvo, šport a voľný čas*

EDUCATIONAL PROCESS - INTERACTION BETWEEN THE PEDAGOGUE AND THE STUDENT.

By Mária Samová, Associate Prof.

Assuming that the search for a new model of study has begun, it is necessary to define the educational process at the FA STU in a more appropriate way, and to open the question of academic relationships as well.

Even the best model of the curriculum or of the organizational structure remains outside academic life if we do not try to cultivate the relationships between the pedagogues and the students, as well as between the pedagogues themselves.

Ivan Vorel

K VÝUCE KRAJINÁŘSKÝCH PŘEDMĚTŮ NA FA ČVUT

Výuce krajinářské architektury se na FA ČVUT v současné době otevřela možnost ucelnější a soustavnější výučby. Oproti minulým letům, kdy povinné předměty *Tvorba krajiny*, *Ochrana životního prostředí* a maximálně jeden volitelný předmět poskytovaly studentům základní orientaci v krajinářské tvorbě, umožňuje již dnešní systém do určité míry profilovat architektonické vzdělání prohloubením znalostí v tomto oboru.

Tyto změny souvisí bezpochyby i s určitým posunem názorů architektů na zahradní a krajinářskou tvorbu. Dříve se do značné míry vycházelo z názoru (v krajinářské architektuře častého), že

zahradni a krajinárska architektura je architektonickou prostorovou tvorbou, která pouze namísto stavebních materiálů a technických prvků užívá materiálů rostlinného, a proto každý, kdo má architektonické vzdělání, je zároveň i architektem zahradním. U nás to souvisí s tradicí školy a s tradicí univerzálního profilu absolventa architektury na ČVUT.

Dnešní stav, kdy velká autorizace České komory architektů opravňuje architekta projektovat i díla zahradní a krajinárské architektury, ukazuje nutnost prohloubit vzdělání studentů, kteří o tento obor mají zájem a možná se budou této tvorbě profesionálně věnovat. Směřujeme tak k názoru (v zahradní a krajinárské architektuře rovněž velmi častému a jistě i správnějšímu), že krajinárska architektura pracuje nejenom s hmotnými prvky přírodního - nejčastěji rostlinného - charakteru, ale že pracuje s přírodou a jejími procesy. Tím se od architektury podstatně liší. Co jí s architekturou nejsilněji pojí, je tvorba prostorové formy, závislé též na kulturních, estetických, sociálních a funkčních aspektech.

Proto v rámci univerzálního studijního plánu, který nemá obory, ani specializace, vzniká blok krajinárských předmětů, který vytváří určitý systém. V žádném případě si neděláme ambice vychovávat zahradní a krajinárské architekty. Těmi se naši absolventi mohou stát v průběhu jejich praxe. Cílem je prohloubení znalostí v tomto směru, zakotvení znalostí o rozsahu a specifických problematiky, iniciování schopnosti spolupracovat s odborníky krajinárských profesí.

Vedle povinného předmětu Ekologie vzniká systém povinného předmětu *Tvorba krajiny a zahrady I.* v zimním semestru 4. ročníku a čtyř volitelných předmětů *Tvorba krajiny a zahrady (TKZ) II., III.a, III.b, a IV.* v po sobě následujících semestrech.

Zatímco povinný předmět, určený všem posluchačům, je věnován otázkám kulturně historických a estetických hodnot krajiny, systémům městské zeleně a rehabilitaci krajiny (tedy všeobecnější krajinárské problematice, navazující zejména na výučbu urbanismu), jsou volitelné předměty zaměřeny k poznání rostlinného materiálu (TKZ II. - Dendrologie) a jeho užití v krajinárském návrhu (TKZ III. a - Krajinárské projektování). Tyto předměty jsou provázeny cvičením, exkurzemi a projektovým seminářem.

Na tyto dva volitelné předměty navazuje doplňující ateliér krajinárské architektury, jehož obsahem je drobnější projektová úloha, zpracovaná od zhodnocení současného stavu až po návrh dřevinné skladby. Poté následuje možnost zpracovat krajinársko-architektonický projekt v rámci ateliérové výučby u pedagogů, kteří se touto problematikou zabývají.

Paralelně s volitelným předmětem TKZ III.a "Krajinárské projektování" je přednášen předmět "Historie a kompozice zahradního umění".

Poslední z bloku volitelných krajinárských předmětů - TKZ IV. - je věnován dějinám a současnosti zahradního umění. Vzhledem k tomu, že probíhá v posledním semestru studia, představuje posluchačům výklad předních odborníků z tohoto oboru.

Blok krajinárských předmětů TKZ I., II., III.a a IV. (včetně povinné "Ekologie") je garantován ústavem urbanismu a zajišťován jeho pracovníky, mezi nimiž mají důležité místo zahradní architekti. Do výučby předmětů TKZ III.b - "Historie a kompozice zahradního umění" a do výučby ateliérové krajinárské tvorby se zapojil ústav dějin architektury a rekonstrukcí.

Zájem studentů, jejichž počet někdy překračuje možnosti volitelného předmětu, potvrzuje účelnost prohloubení studia v tomto atraktivním architektonickém oboru.

*

*Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., FA ČVUT,
Ústav urbanismu*

CONCERNING THE EDUCATION OF LANDSCAPE PLANNING SUBJECTS AT THE FACULTY OF ARCHITECTURE AT THE CZECH UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

By Ivan Vorel

The shift in opinions of architects about park and landscape architecture has been manifested by a more complete education of landscape planning subjects. Landscape architecture does not only involve work with the physical elements of the natural but with nature and its processes. One obligatory subject is devoted to the issues of cultural and historical and aesthetic values. The optional subjects are focused on knowledge of and use of floriculture and are coincided by the studio of landscape architecture with the possibility to elaborate a more detailed design of landscape architecture. The last term is devoted to the historical and contemporary park art. The number of students that are applying for this studio exceeds its capacity.

Zo zahájenia konferencie: dekan FA a rektor STU

